

Studia nad europejskim prawem procesowym cywilnym

Europejskie prawo procesowe cywilne stanowi ważną, fascynującą i wymagającą dziedzinę prawa Unii Europejskiej.

Ważną – ze względu na fundamentalne znaczenie zapewnienia dostępu do sądu w sprawach transgranicznych, efektywnej współpracy sądowej oraz swobodnego przepływu orzeczeń, ugód i innych aktów w sprawach cywilnych i handlowych dla prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz wzmacniania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, jaką ma być UE.

Fascynującą – z uwagi na ustawiczny rozwój, przejawiający się tworzeniem nowych instrumentów prawnych w niezagospodarowanych uprzednio obszarach, a zarazem sukcesywnym doskonaleniem i modernizowaniem istniejących ram prawnych w efekcie okresowego monitoringu i ocen obowiązujących rozporządzeń, wpisanego systemowo w poszczególne akty w formie tzw. klauzul przeglądowych. Równocześnie ponadnarodowy wymiar prawa procesowego cywilnego decyduje o tożsamer, wykraczającej poza granice poszczególnych państw specyfice nauki tego prawa, co na tle klasycznych dogmatyk prawniczych nakierowanych na prawo krajowe ułatwia zajmującym się nim badaczom współudział w tworzeniu nauki prawa na poziomie wykraczającym poza rodzimy rynek.

Wymagającą – ze względu na usytuowanie na styku konwencjonalnych dyscyplin prawniczych w postaci nauki prawa prywatnego międzynarodowego oraz prawa procesowego cywilnego. Wymaga to biegłości w obu wskazanych dziedzinach i obycia w prawie UE oraz prawie międzynarodowym publicznym.

Dostrzegając rosnący, ale wciąż nie w pełni zadowalający, udział polskiej nauki prawa w badaniu europejskiego prawa procesowego cywilnego oraz w otwartym dialogu nad tym prawem, należy z satysfakcją odnotować zaangażowanie badaczy młodego pokolenia z różnych ośrodków akademickich w powstanie oddawanego niniejszym specjalnego numeru EPS.

W numerze znajdują się zarówno artykuły, jak i glosy dotyczące zagadnień tworzących rdzeń europejskiego prawa procesowego cywilnego, a zatem kwestii jurysdykcyjnych (glosa dotycząca wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie jurysdykcji krajowej w sprawach o ochronę dóbr osobistych autorstwa Ł. Dyrda; artykuł dotyczący jurysdykcji krajowej w sprawach wynikających z recepti arbitrii na gruncie rozporządzenia Bruksela I bis autorstwa J. Ciaptacza oraz glosa dotycząca orzeczenia SN w kwestii wykładni, zakresu i skutków umów jurysdykcyjnych na gruncie rozporządzenia nr 1215/2012 A. Olas), lis alibi pendens [artykuł o międzynarodowej zawisłości sporu w rozporządzeniu 2019/1111 (Bruksela II ter) autorstwa B. Trocha], uznawania i wykonywania orzeczeń (artykuł dotyczący stwierdzenia wykonalności europejskiego nakazu zapłaty wydanego w Polsce autorstwa M. Kostwińskiego), a także zjawisk związanych z rozwojem nowoczesnych technologii, w tym sztucznej inteligencji, które przenikają do wszystkich dziedzin życia społecznego i gospodarczego (artykuł P. Fika i P. Staszczka).

Merytorycznym redaktorem niniejszego numeru EPS jest dr hab. Andrzej Ołaś z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Rada Naukowa i Kolegium Redakcyjne składają Mu wielkie podziękowania za inicjatywę zorganizowania grupy badawczej składającej się ze znawców omawianej problematyki, dobór zagadnień zasługujących na przedstawienie czytelnikom oraz ocenę poziomu publikowanych tekstów.

Profesor Stanisław Biernat
Redaktor Naczelny „EPS”

Studies in European Civil Procedural Law

European civil procedural law is an important, fascinating and challenging area of European Union law.

It is important because of the fundamental importance of ensuring access to courts in cross-border cases, effective judicial cooperation, and the free movement of judgments, settlements and other acts in civil and commercial matters for the proper functioning of the internal market and the strengthening of the area of freedom, security and justice that the EU is supposed to be.

It is fascinating due to its continuous development, which manifests itself in the creation of new legal instruments in previously undeveloped areas, and at the same time in the gradual improvement and modernization of the existing legal framework as a result of periodic monitoring and evaluation of the regulations in force, which under this legal system are included in individual acts in the form of so-called review clauses. Simultaneously, the supra-national dimension of civil procedural law determines the identical particularities of the study of this branch of law, which crosses the borders of individual states. Against the background of classical legal dogmatics focusing on national law, this dimension makes it easier for the researchers involved to participate in the creation of legal scholarship at a level that goes beyond the domestic market.

But it is also challenging due to its location at the intersection of conventional legal disciplines, such as private international law and civil procedural law. This requires proficiency in both these areas and familiarity with EU law and public international law.

Recognizing the growing, but still not fully satisfactory, participation of Polish legal scholars in the study of European civil procedural law and in the open dialogue about this branch of law, one should note with satisfaction the involvement of researchers of the younger generation from various academic centres in the creation of this special issue of EPS.

The issue includes papers and case comments relating to issues that belong to the core of European civil procedural law, that is, issues of jurisdiction (commentary on judgment of the Court of Justice on national jurisdiction in cases involving protection of personality rights by Ł. Dyrda; paper on national jurisdiction in cases resulting from recepti arbitrii in the context of Regulation Brussels I bis by J. Ciaptacz, and a commentary on the Polish Supreme Court judgment on the interpretation, scope and effects of jurisdiction agreements under Regulation No. 1215/2012 by A. Olas), lis alibi pendens [paper about pending international disputes in Regulation No. 2019/1111 (Brussels II ter) by B. Trocha], recognition and enforcement of judgments (M. Kostwiński's paper about declaring European orders for payment issued in Poland enforceable), as well as phenomena relating to the development of modern technologies, including artificial intelligence, which begin to permeate all areas of social and economic life (paper by P. Fik and P. Staszczka).

The substantive editor of this issue of EPS is dr hab. Andrzej Ołaś from Jagiellonian University in Krakow.

The Academic Council and the Editorial Board would like to thank him most sincerely for his initiative in creating a research group consisting of experts in the areas in point, selecting the issues that deserve to be presented to the readers, and assessing the merits of the published texts.

Professor Stanisław Biernat
‘EPS’ Editor-in-Chief